

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj: Tento obrázok bol vygenerovaný umelou inteligenciou

Milí učitelia a milé učiteľky,

nižšie sme pre vás spracovali **6 príbehov odvážnych učiteľov a učiteliek**, ktorí počas 2. svetovej vojny zostali verní svojim hodnotám. Tieto príbehy môžete využiť ako **podklad vo svojom vyučovaní**.

Okrem toho vám odporúčame **d'alšie materiály**, ktoré prehlbujú poznanie **dejín 20. storočia**:

1. Materiály z portálu „Učíme“

Nájdete tu rôzne príručky či interaktívne materiály pre vašu výuku dejepisu, ale aj iných predmetov. ucime.vzdelavanie21.sk/dejepis

2. Virtuálna výstava

Pozrite si so žiakmi interaktívnu výstavu o 2. svetovej vojne na území Slovenska z pohodlia vašej triedy. oslobodenieslovenska.sk

3. Videohry k téme 2. svetovej vojny

Vyskúšajte výučbu dejepisu alebo občianskej náuky pomocou videohier. ucime.vzdelavanie21.sk/hry

4. Relácia – Osudy, ktoré písalo 20. storočie

Vypočujte si príbehy pamätníkov 20. storočia. stvr.sk – Osudy

5. ČTedu

Vzdelávací portál od Českej televízie. Obsahuje ďalšie zaujímavé videá a materiály k téme 2. svetovej vojny. edu.ceskatelevize.cz

6. History Lab

Odporúčame túto webovú aplikáciu, ktorá je zameraná na bádateľsky orientované vyučovanie dejepisu. historylab.cz

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: www.visitspis.sk

Mária Gulovichová Liuová

*19.10.1921 – † 25.9.2009

Študovala na **Gréckokatolíckom lýceu** pre učiteľov v **Prešove**. V roku 1940 pracovala **ako učiteľka základnej školy** v Jarabine, neskôr v obci Hriňová.

Ovládala **5 jazykov** (ruský, maďarský, slovenský, nemecký a trochu anglický).

Jej hrdinské činy počas 2. svetovej vojny:

- Pomohla **ukryť v škole rodinu jej židovského priateľa** - sestru a jej 5-ročného syna.
- Stala sa **kuriérkou a prekladateľkou pre odboj**.
- Prežila krutú zimu v Nízkych Tatrách, keď **pomohla americkým vojakom** pri úteku z Nemcami okupovaného teritória.
- Za svoju odvážnu činnosť získala americké **vyznamenanie Bronzovej hviezdy**.

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: www.digitalniknihovna.cz

Ladislav Sára

*9. 2. 1913 - †19. 2. 1945

Študoval v **Banskej Bystrici a Lučenci** a získal kvalifikáciu pre meštianske školy. Vyučoval **slovenčinu, zemepis a dejepis**.

Pôsobil aj ako **herec a dramaturg** ochotníckeho Mestského divadelného združenia v Banskej Bystrici.

Jeho hrdinské činy počas 2. svetovej vojny:

- Počas SNP sa stal **prvým hlásateľom Slobodného slovenského vysielacza**.
- Vystúpenia uzatváral básňou Mor ho!, ktorá sa stala **symbolom povstaleckého vysielania**.
- Pracoval tiež na **Povereníctve Slovenskej národnej rady** pre školstvo a osvetu v Banskej Bystrici.
- **Zomrel** pri útoku amerických stíhačiek na **transport väzňov** smerujúcich do koncentračného tábora.

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: www.vets.cz

Juraj Krajčovič

*24.3.1898 - †19.2.1945

Absolvoval Vysokú školu banskú v Příbrami (Česko). Učil v Košiciach a neskôr sa stal **riaditeľom Štátnej priemyslovej školy v Banskej Bystrici**.

Bol vyštudovaný **banský inžinier**.

Jeho hrdinské činy počas 2. svetovej vojny:

- Počas Slovenského národného povstania (SNP) **sprístupnil budovu priemyselnej strednej školy** Povereníctvu školstva a národnej osvety.
- Keď sa SNP presunulo do hôr, snažil sa **zachrániť cenné zbierky** priemyselnej školy.
- Prišiel o život počas **transportu väzňov do koncentračného tábora** v Mauthausene.

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: www.litcentrum.sk

Alžbeta Göllnerová-Gwerková

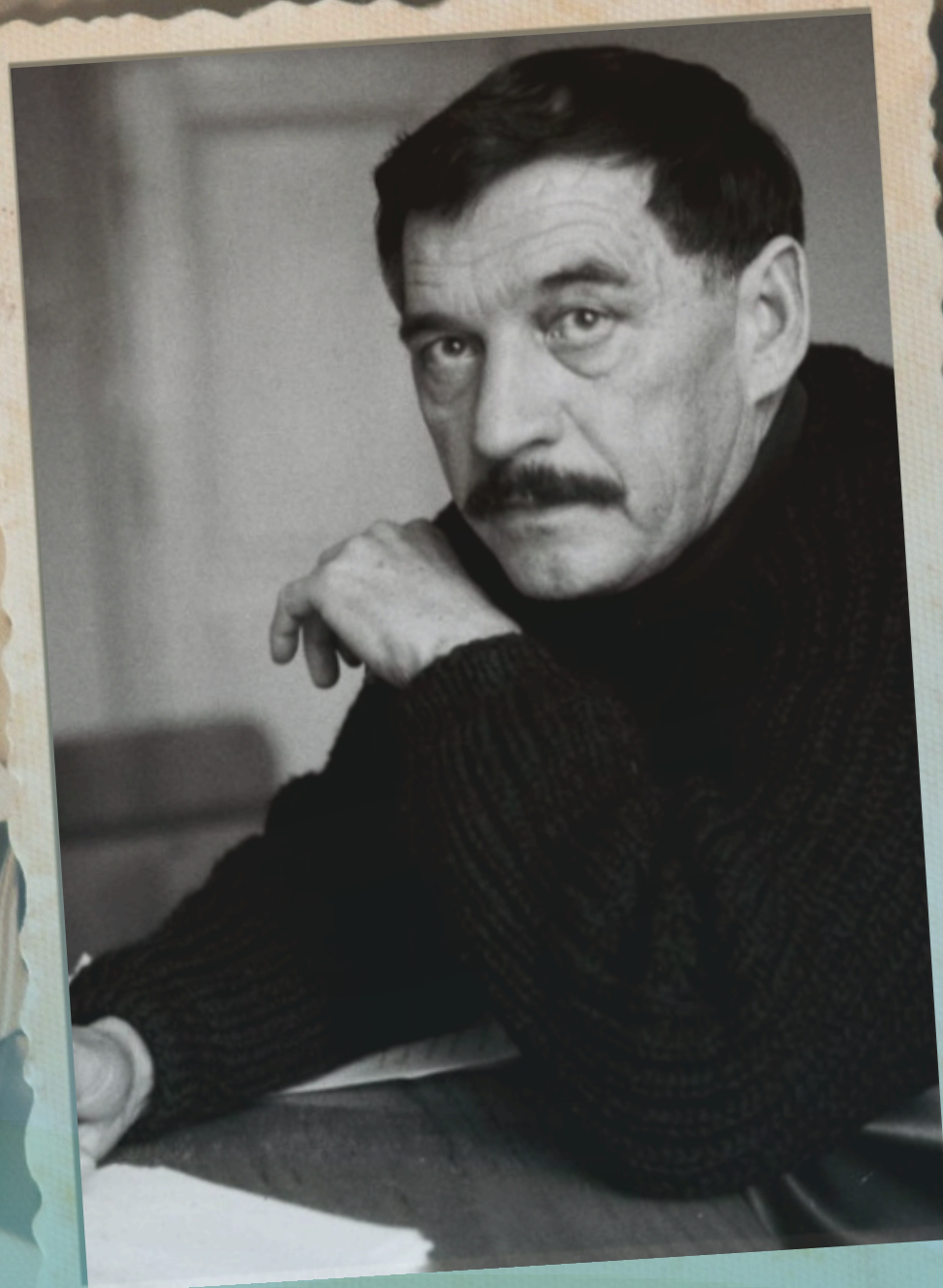
*19.10.1905 – †18.12.1944

Vyštudovala **češtinu** a **maďarčinu** na Karlovej univerzite v Prahe. Učila v **Spišskej Novej Vsi**, **Rimavskej Sobote** či v **Banskej Štiavnici** a bola známa aj ako **literárna historička**.

Spolupracovala na **slovensko-maďarskom slovníku** a bola tiež aktivistkou, ktorá propagovala **emancipáciu žien**.

Jej hrdinské činy počas 2. svetovej vojny:

- Bola **účastníčkou Slovenského národného povstania**.
- 10. novembra 1944 bola **zatknutá nacistami v Banskej Bystrici**.
- Napokon bola **popravená spolu s ďalšími väzňami** v protitankových zákopoch pri Banskej Bystrici-Kremničke.
- Tieto masové popravy dostali názov „**masaker v Kremničke**.“

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: TASR/Magda Borodáčová

Dominik Tatarka

*14.3.1913 - †10.5.1989

Študoval na Filozofickej fakulte **Karlovej univerzity v Prahe a na Sorbonne v Paríži**. Pôsobil ako stredoškolský učiteľ **francúzštiny a slovenčiny** v Martine a Žiline.

Počas 2. svetovej vojny **vstúpil do KSČ**, no od 50. rokov postupne začal **kritizovať** komunistický režim.

Jeho hrdinské činy počas života:

- Zúčastnil sa Slovenského národného povstania (SNP) ako člen Revolučného národného výboru, kde sa **podieľal na riadení povstaleckých aktivít**.
- Po ústupe SNP do hôr **pokračoval v boji ako partizán**.
- Neskôr pôsobil ako **spisovateľ, redaktor** v denníkoch a **scenárista**.
- K okupácii v roku 1968 zaujal rázny, odmietavý postoj, za čo ho komunistický režim prenasledoval a vyše **20 rokov nesmel publikovať žiadne diela**.

Hrdinskí učitelia a učiteľky

Zdroj fotografie: www.mytrencin.sme.sk

Stanislav Hlubocký

*13.11.1908 - † 28.12.1944

Študoval v **Prešove a Bratislave**. Učil **matematiku** a pôsobil v Košiciach, Myjave a Starej Turej.

Mal rád **slovenské ľudové piesne** a viedol svojich žiakov k **vlastenectvu**.

Jeho hrdinské činy počas 2. svetovej vojny:

- **Ukrýval vo svojom dome** amerického letca Jamesa Kirchhoffa a chorého švagra - partizána Ondreja Chorváta.
- Jeho pomoc odhalili a **partizánov odviedli**.
- Pod hrozbou smrti ho nemecká polícia Gestapo donútila, aby sa dostavil na výsluch. **Po výsluchu ho mali prepustiť, no nestalo sa tak.**
- Napriek sľubu ho však po výsluchu neprepustili. Spolu s ďalšími partizánmi bol nútený **vykopať si hromadný hrob**, nad ktorým ho nemeckí vojaci popravili.